

คำแถลงของสมาคมเอเชียศึกษา (AAS) เกี่ยวกับเสรีภาพทางวิชาการในประเทศไทย

สมาคมเอเชียศึกษา (The Association for Asian Studies – AAS)

ห่วงกังวลเป็นอย่างยิ่งต่อการข่มเหงทางปัญญาที่เพิ่มมากขึ้นในประเทศไทย นับแต่การรัฐประหารเมื่อปี 2557 มีการคุกคามต่อเสรีภาพทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

คดีหมิ่นประมาทและการเลือกบังคับใช้และเลือกตีความกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพถูกใช้เพื่อสกัดกั้นความรู้ เพื่อจำกัดการถกเถียงทางวิชาการ และเพื่อปิดปากนักวิชาการ

การตัดสินใจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้ปิดกั้นวิทยานิพนธ์ของ ดร. อนุรักษ์ ใจจริง และคดีความที่มีการฟ้องร้องเขาและผู้จัดพิมพ์หนังสือของเขาซึ่งอยู่ในชั้นศาล ณ เวลานี้เป็นตัวอย่างล่าสุดของแนวโน้มที่นาวิตกกังวลดังกล่าว ดังนั้น เพื่อปกป้องเสรีภาพทางวิชาการ เราจึงขอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยุติการสอบสวนดร. อนุรักษ์ และเลิกการห้ามเข้าถึงวิทยานิพนธ์ของเขาเสีย และขอร้องให้ศาลแพ่งยกฟ้องคดีดังกล่าวอีกด้วย

ภูมิหลัง

เมื่อปี 2563 สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกันได้ตีพิมพ์หนังสือของ ดร. อนุรักษ์ ใจจริง ชื่อ ขุนศึก

ศึกดินาและพญาอินทรี

ซึ่งปรับปรุงมาจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่เขานำเสนอต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปี 2552

หนังสือเล่มนี้เป็นการประเมินและวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างเข้มข้นถึงความร่วมมือระหว่างสหรัฐอเมริกากับกองกำลังเพื่อความมั่นคงของฝ่ายไทยในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1950

รวมถึงบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในช่วงนั้น

การศึกษานี้เกิดขึ้นจากการค้นคว้าวิจัยหาความรู้ใหม่และวิเคราะห์เอกสารชั้นต้นอย่างพิถีพิถัน

ภายใต้บรรยากาศการเคลื่อนไหวของขบวนการเยาวชนในประเทศไทยทุกวันนี้

การวิจัยประวัติศาสตร์การเมืองอย่างเข้มข้นเป็นที่ต้องการอย่างมาก นี่เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ ขุนศึก

ศึกดินาและพญาอินทรี กลายเป็นหนังสือวิชาการที่ขายดีที่สุดในประเทศไทยในปีที่ผ่านมา

ความสำเร็จของหนังสือจึงประสบกับปฏิกิริยาโต้กลับ เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2564 ม.ร.ว. ปรียานันทนา รั้งสิต

ผู้เป็นหลานของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาชัยนาทนเรนทร (2428-2494)

ได้ยื่นฟ้องเรียกค่าเสียหาย 50 ล้านบาทจาก ดร. อนุรักษ์

ซึ่งปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา จาก ดร. กุลลดา เกษบุญชู-มัต

ซึ่งเป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของเขา และจากสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน คดีดังกล่าวฟ้องร้องว่า ดร.

อนุรักษ์จงใจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกรมพระยาชัยนาทน

ในประเด็นซึ่งเคยมีการรับรู้กันไปแล้วว่าเป็นการอ่านเอกสารประวัติศาสตร์ผิดพลาดเกี่ยวกับบทบาทของกรม

พระยาชัยนาทน กับการประชุมคณะรัฐมนตรี อนึ่ง

ความผิดพลาดดังกล่าวปรากฏเป็นข้อความในวิทยานิพนธ์เมื่อปี 2552 แต่ไม่ปรากฏในหนังสือ ขุนศึก ๗

แต่อย่างใด

คดีดังกล่าวเกิดขึ้นภายหลังที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ยอมตามแรงกดดันและตั้งคณะกรรมการสอบสวนงานของ ดร. อนุรักษ์ มาแล้วเมื่อปี 2561

คณะกรรมการสรุปผลการสอบโดยรับทราบว่าคุณสมบัติไม่ได้มีเจตนาและไม่ส่งผลกระทบต่อประเด็นใหญ่ของวิทยานิพนธ์แต่อย่างใด แต่แม้จะมีข้อสรุปเช่นนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยังสั่งห้ามการเข้าถึงวิทยานิพนธ์ดังกล่าวจากนั้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564

ในบริบทความสำเร็จของหนังสือและการโต้แย้งกันทางการเมืองว่าด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เพิ่มมากขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่อีกชุดหนึ่งเพื่อสอบสวน ดร. อนุรักษ์อีกครั้ง

ผลกระทบ

การสอบสวนอีกครั้งโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคดีฟ้องร้องต่อ ดร. อนุรักษ์ ดร. กุลลดา และสำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน

เป็นส่วนหนึ่งของการข่มเหงปราบปรามที่กำลังเกิดขึ้นเป็นแบบแผนในวงกว้างต่อการคิดต่างกฎหมายหมิ่นพระบรมเดชานุภาพในประเทศไทยถูกใช้อย่างกว้างขวางเพื่อขัดขวางการถกเถียงอภิปรายอย่างเปิดเผยเกี่ยวกับเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ ทั้งๆ

ที่การถกเถียงเช่นนี้เป็นกระบวนการสำคัญสำหรับประชาสังคมและสำหรับอนาคตของประเทศ

ในฐานะองค์กรทางวิชาการ สมาคมเอเชียศึกษาเห็นว่าการกระทำเหล่านี้

ขัดแย้งโดยตรงต่อค่านิยมที่เป็นแกนกลางของเสรีภาพทางวิชาการ

และต่อการถกเถียงโต้แย้งอย่างเปิดเผยทางวิชาการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลกว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของประเทศไทย

เราขอให้ท่านยืนหยัดบนหลักการเสรีภาพทางวิชาการ

อันเป็นสิ่งจำเป็นต่อความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไปของมหาวิทยาลัย

และต่อเกียรติคุณที่มหาวิทยาลัยจะพึงได้รับ